EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 06 19
COM(2024) 612 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Italijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 612 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Italijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97[1], ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241[3], kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. ES finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemonė padeda užtikrinti ekonomikos bei socialinį atsigavimą ir įgyvendinti tvarias reformas ir investicijas, kuriomis siekiama visų pirma skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą. Ji taip pat padeda stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą ES ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą;

---

1 OL L, 2024/1263, 2024 4 30. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj

2 OL L 306, 2011 11 23, p. 25. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj

3 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj

(2) 2023 m. vasario 27 d. priimtu reglamentu „REPowerEU“[4] siekiama laipsniškai panaikinti ES priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Tai padėtų užtikrinti ES energetinį saugumą ir diversifikuoti jos energijos tiekimo šaltinius, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. Italija į nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukė naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus;

(3) siekdama padėti priimti politikos sprendimus ir sudaryti pagrindines augimo didinimo sąlygas, 2023 m. kovo 16 d. Komisija paskelbė komunikatą „Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.“[5]. Komunikate išdėstomi devyni vienas kitą stiprinantys konkurencingumo veiksniai. Tarp šių veiksnių, kaip svarbiausi reformų ir investicijų politikos, kuria siekiama įveikti dabartinius produktyvumo iššūkius ir didinti ilgalaikį ES ir jos valstybių narių konkurencingumą, prioritetai, iškyla prieiga prie privataus kapitalo, moksliniai tyrimai ir inovacijos, švietimas ir įgūdžiai ir bendroji rinka. Paskelbusi šį komunikatą, 2024 m. vasario 14 d. Komisija pateikė metinę bendrosios rinkos ir konkurencingumo ataskaitą[6]. Ataskaitoje išsamiai aptariami bendrosios rinkos konkurenciniai pranašumai ir jai kylantys iššūkiai ir analizuojami per metus įvykę pokyčiai, suskirstyti pagal nustatytus devynis konkurencingumo veiksnius;

(4) 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija priėmė 2024 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą[7], kuria pradedamas Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro 2024 m. ciklas. 2024 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino apžvalgoje, grindžiamoje keturiais konkurencingo tvarumo aspektais, išdėstytus prioritetus. 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė 2024 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Italija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika ir dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija priėmė nuomonę dėl Italijos 2024 m. biudžeto plano projekto. Be to, Komisija priėmė Rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos (ją Taryba priėmė 2024 m. balandžio 12 d.) ir Pasiūlymą dėl 2024 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas (ją Taryba priėmė 2024 m. kovo 11 d.);

(5) 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojo naujoji ES ekonomikos valdymo sistema. Sistema apima naują Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97. Be to, ji apima iš dalies pakeistą Reglamentą (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo ir iš dalies pakeistą Direktyvą 2011/85/ES dėl valstybių narių biudžeto

---

4 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj

5 COM(2023) 168 *final*.

6 COM(2024) 77 *final*.

7 COM(2023) 901 *final*.

sistemų[8]. Naujosios sistemos tikslai – valstybės skolos tvarumo ir tvaraus bei integracinio augimo užtikrinimas vykdant laipsnišką fiskalinį konsolidavimą ir reformas bei investicijas. Ja valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę ir daugiau dėmesio skiriama vidutinės trukmės laikotarpiui ir veiksmingesniam bei nuoseklesniam vykdymo užtikrinimui. Kiekviena valstybė narė turėtų pateikti Tarybai ir Komisijai nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane išdėstomi valstybės narės fiskaliniai, reformų ir investicijų įsipareigojimai ir jis apima 4 arba 5 metų planavimo laikotarpį, priklausomai nuo įprastos nacionalinio teisėkūros ciklo trukmės. Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane nustatytas grynųjų išlaidų[9] planas turėtų atitikti Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus, įskaitant reikalavimus užtikrinti, kad valdžios sektoriaus bendroji skola būtų pradėta patikimai mažinti arba ir toliau būtų patikimai mažinama vėliausiai iki koregavimo laikotarpio pabaigos arba kad ji išliktų apdairaus lygio, mažesnė nei 60 % BVP, ir kad per vidutinės trukmės laikotarpį valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas iki žemesnio už 3 % BVP pamatinę vertę lygio ir (arba) toks išliktų. Koregavimo laikotarpis gali būti pratęstas ne ilgiau kaip trejiems metams, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas pagal Reglamente (ES) 2024/1263 nustatytus kriterijus. Siekdama padėti tuos planus parengti, 2024 m. [birželio 21 d.] Komisija ketina valstybėms narėms pateikti planų ir vėlesnių metinių pažangos ataskaitų, kurias jos turės pateikti, turinio gaires ir pagal Reglamento (ES) 2024/1263 5 straipsnį išsiųs joms technines fiskalinio koregavimo gaires (jei taikoma, orientacines trajektorijas ir techninę informaciją). Valstybės narės nacionalinius vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinius struktūrinius planus turėtų pateikti iki 2024 m. rugsėjo 20 d., nebent valstybė narė ir Komisija susitaria pratęsti terminą pagrįstos trukmės laikotarpiu. Valstybės narės turėtų užtikrinti nacionalinių parlamentų dalyvavimą ir konsultacijas su nepriklausomomis fiskalinėmis institucijomis, socialiniais partneriais ir atitinkamais kitais nacionaliniais suinteresuotaisiais subjektais;

(6) 2024 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau kinta atsižvelgiant į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jie padeda veiksmingai spręsti visus per kelerius pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. 2019, 2020, 2022 ir 2023 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;

---

[8] 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamentas (ES) 2024/1264, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L, 2024/1264, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ir 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1265, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms (OL L, 2024/1265, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[9] Grynosios išlaidos, apibrėžtos 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamento (ES) 2024/1263 (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj) 2 straipsnyje. Grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus i) palūkanų išlaidas, ii) diskrecines pajamų priemones, iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų, iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

(7) 2021 m. balandžio 30 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Italija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną įvertino vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis. 2021 m. liepos 13 d. Taryba priėmė Sprendimą dėl Italijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo[10], kuris 2023 m. gruodžio 8 d. iš dalies pakeistas vadovaujantis Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 2 dalimi, kad būtų atnaujintas negrąžintinos finansinės paramos didžiausias finansinis įnašas ir įtrauktas skyrius „REPowerEU“[11]. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimto sprendimo, kad Italija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

(8) 2024 m. balandžio 30 d. Italija pateikė 2024 m. nacionalinę reformų programą, o pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnio 1 dalį – 2024 m. stabilumo programą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2024 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Italijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(9) 2024 m. birželio 19 d. Komisija paskelbė 2024 m. Italijos ataskaitą[12]. Joje įvertinta pažanga, Italijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2023 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Italijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant ES pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat JT darnaus vystymosi tikslų;

(10) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko nuodugnią Italijos apžvalgą. 2024 m. balandžio mėn. paskelbtos pagrindinės Komisijos tarnybų to reglamento tikslais atlikto Italijos makroekonominio pažeidžiamumo vertinimo[13] išvados. 2023 m. nustačiusi, kad Italijoje susidaręs perviršinis disbalansas, 2024 m. birželio 19 d. Komisija padarė išvadą, kad šalyje susidaręs makroekonominis disbalansas. Visų pirma, dėl didelės valdžios sektoriaus skolos ir lėto našumo augimo, kai darbo rinka pažeidžiama, o finansų sektoriuje tebėra tam tikrų trūkumų, tarpvalstybinės svarbos pažeidžiamumas nemažėja. Nuo tada, kai per COVID-19 pandemijos krizę pasiekė aukščiausią lygį, Italijos valstybės skolos santykis su BVP gerokai sumažėjo, daugiausia dėl spartaus nominaliojo BVP augimo. Tačiau valstybės skolos santykis tebėra didelis – 2023 m. jis viršijo 137 % BVP, ir prognozuojama, kad, iki tol mažėjęs, šiais ir kitais metais jis ims augti. Šis pokytis siejamas su dideliu skolą didinančiu atsargų ir srautų koregavimu, vis dar dideliu, nors ir mažėjančiu, valdžios

---

10 2021 m. liepos 13 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Italijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 10160/21 INIT; ST 10160/21 ADD 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 2; ST 10160/21 ADD 1 REV 2 COR 1).

11 2023 m. gruodžio 8 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2021 m. liepos 13 d. Įgyvendinimo sprendimas dėl Italijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 16051 2023 INIT).

12 SWD(2024) 612 *final*.

13 SWD(2024) 104 *final*.

sektoriaus deficitu ir mažesniu nominaliojo BVP augimu. Apskritai ir vidutiniškai našumo augimas buvo teigiamas, bet ribotas, o tai patvirtina, kad, siekiant pašalinti struktūrinius trūkumus ir sudaryti našumo augimui palankias sąlygas, reikia reformų ir investicijų. Pastaraisiais metais darbo rinkos sąlygos pagerėjo ir nedarė spaudimo darbo užmokesčiui. Darbo jėgos aktyvumo lygis pakilo iki rekordinio lygio, nors jis vis dar yra palyginti žemas. Finansų sektorius dar labiau sustiprėjo pagerėjus bankų turto kokybei ir pelningumui, tačiau Italijos bankų balansams vis dar kyla didelė valstybės paskolų ir valstybės garantuojamų paskolų rizika. Politikos veiksmai, kuriais siekiama šalinti pažeidžiamumą, be kita ko, įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, buvo palankūs – taip, *inter alia*, skatinamas našumo ir potencialaus BVP augimas, siekiant padėti ilgainiui sumažinti valstybės skolos santykį. Tebėra labai svarbu išlaikyti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimo tempą ir būtų naudingos papildomos politikos pastangos. Akivaizdu, kad reikia imtis daugiau veiksmų siekiant sumažinti didelį valstybės skolos santykį. Reformuotas Stabilumo ir augimo paktas, įskaitant perviršinio deficito procedūros taikymą, yra tinkamas ir griežtas priežiūros mechanizmas fiskalinio tvarumo rizikai mažinti ir papildo pagal MDP vykdomą priežiūrą;

(11) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis[14], Italijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 8,6 % BVP 2022 m. iki 7,4 % 2023 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 140,5 % BVP 2022 m. pabaigoje iki 137,3 % 2023 m. pabaigoje. Kaip paskelbta 2024 m. fiskalinės politikos gairėse[15], Komisija, laikydamasi galiojančių teisės nuostatų ir remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, imasi veiksmų, kad pradėtų deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. 2024 m. birželio 19 d. Komisija priėmė pranešimą pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį[16]. Tame pranešime įvertinta Italijos biudžeto būklė, nes šalies valdžios sektoriaus deficitas 2023 m. viršijo 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad, atsižvelgdama į šį vertinimą ir apsvarsčiusi pagal SESV 126 straipsnio 4 dalį parengtą Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę, liepos mėn. Komisija ketina siūlyti pradėti perviršinio deficito procedūrą ir rekomenduoti Tarybai dėl Italijos priimti sprendimą pagal 126 straipsnio 6 dalį, kuriuo nustatoma, kad yra susidaręs perviršinis deficitas;

(12) 2022 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo[17] Italijai 2023 m. užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribojant nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimą, kad jis neviršytų vidutinio laikotarpio potencialios gamybos apimties augimo[18], atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Be to, Italijai rekomenduota būti pasirengusiai pritaikyti dabartines išlaidas prie kintančios situacijos. Italijai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis. Remiantis

---

14 Eurostato euro rodikliai, 2024 04 22.

15 COM(2023) 141 *final*.

16 Komisijos pranešimas, parengtas remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 3 dalimi, 2024 06 19, COM(2024) 598 *final*.

17 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl 2022 m. Italijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Italijos stabilumo programos, OL C 334, 2022 9 1, p. 96.

18 Pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, remiantis 10 metų realiu potencialaus augimo vidurkiu ir 2023 m. BVP defliatoriumi, numatoma, kad 2023 m. Italijos vidutinio laikotarpio potencialios gamybos apimties augimas, naudojamas fiskalinės politikos krypčiai įvertinti, nominaliąja verte bus 5,9 %.

Komisijos skaičiavimais, 2023 m. fiskalinė politika[19] buvo šiek tiek skatinamoji (jos kryptis – 0,3 % BVP) atsižvelgiant į aukštą infliaciją. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2023 m. buvo stabdomasis ir sudarė 1,0 % BVP – tai atitiko Tarybos rekomendaciją. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų stabdomąjį poveikį lėmė (1,4 procentinio punkto BVP) sumažėjusios neatidėliotinų (tikslinių ir netikslinių) paramos priemonių, taikytų namų ūkiams ir įmonėms reaguojant į energijos kainų šuolius, išlaidos. Vieni iš pagrindinių nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo veiksnių buvo pensijos ir darbo jėgos mokesčių pleišto mažinimas. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarė 0,8 % BVP. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos 2023 m. sudarė 2,9 % BVP, t. y. 0,3 procentinio punkto daugiau negu 2022 m. Italija finansavo papildomas investicijas pasinaudodama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšomis. Ji finansavo viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą, pvz., išmaniųjų tinklų stiprinimą, Tirėnų jūros jungties statybą, greitojo visuomeninio transporto sistemų kūrimą, vandenilio gamybą urbanistinėse dykrose, greitąjį interneto ryšį ir viešojo administravimo skaitmenizaciją; šios priemonės iš dalies finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšomis;

(13) pagrindines 2024 m. stabilumo programos projekcijas galima apibendrinti, kaip išdėstyta toliau. Makroekonominiame scenarijuje, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, numatoma, kad realusis BVP augs 1,0 % 2024 m. ir 1,2 % 2025 m., o infliacija pagal SVKI bus 1,2 % 2024 m. ir 1,8 % 2025 m. Pagal nesikeičiančių teisės aktų scenarijų numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 4,3 % BVP 2024 m. ir iki 3,7 % BVP 2025 m., o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP padidės 0,5 procentinio punkto iki 137,8 % iki 2024 m. pabaigos ir vėliau padidės iki 138,9 % iki 2025 m. pabaigos. Numatoma, kad po 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 3,0 % BVP 2026 m. ir 2,2 % 2027 m. Taigi numatoma, kad nuo 2026 m. valdžios sektoriaus deficitas neviršys 3 % BVP deficito pamatinės vertės. Numatoma, kad po 2025 m. valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP savo ruožtu dar padidės iki 139,8 % 2026 m. ir šiek tiek sumažės iki 139,6 % 2027 m.;

(14) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP išaugs 0,9 % 2024 m. ir 1,1 % 2025 m., o infliacija pagal SVKI bus 1,6 % 2024 m. ir 1,9 % 2025 m.;

(15) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 4,4 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2024 m. pabaigos turėtų padidėti iki 138,6 %. Numatomas deficito sumažėjimas 2024 m. daugiausia atspindi visišką laipsnišką energijos paramos priemonių panaikinimą ir gerokai mažesnes biudžeto išlaidas, susijusias su mokesčių kreditais

[19] Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek ES biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinio laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones (ir neįskaitant su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinų priemonių), bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų ir kitų ES fondų, pokyčio skirtumas.

būsto renovacijai (¼ % BVP, palyginti su maždaug 3½ % BVP 2023 m.), nes atlikta teisės aktų pakeitimų, dėl kurių nauji mokesčių kreditai statistiškai klasifikuojami kaip nemokėtini (ankstesni mokesčių kreditai buvo klasifikuojami kaip mokėtini). Skolos santykio su BVP padidėjimas 2024 m. atspindi smarkų atsargų ir srautų koregavimo padidėjimą dėl vėluojančio 2021–2023 m. mokesčių kreditų būsto renovacijai poveikio pinigų srautui. Remiantis Komisijos įverčiais, 2024 m. fiskalinė politika bus stabdomoji ir jos kryptis sudarys 3,1 % BVP;

(16) pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) 2024 m. bus finansuojamos išlaidos, sudarančios 0,6 % BVP, palyginti su 0,8 % BVP 2023 m. Išlaidas dengiant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis atsiras galimybių vykdyti aukštos kokybės investicijas ir našumą skatinančias reformas nedarant tiesioginio poveikio Italijos valdžios sektoriaus balansui ir skolai. Pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės paskolomis 2024 m. bus remiamos išlaidos, sudarančios 1,3 % BVP, palyginti su 0,3 % BVP 2023 m.;

(17) 2023 m. liepos 14 d. Taryba rekomendavo[20], kad Italija užtikrintų apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribodama nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų[21] nominalų padidėjimą 2024 m., kad jis neviršytų 1,3 %. Valstybės narės paragintos, vykdant 2023 m. biudžetus ir rengiant 2024 m. biudžeto planų projektus, atsižvelgti į tai, kad Komisija, remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad Italijos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos grynosios pirminės išlaidos 2024 m. sumažės 2,8 %[22], t. y. jų pokytis nesieks rekomenduojamo didžiausio prieaugio. Šis nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų sumažėjimas, palyginti su rekomenduojamu didžiausiu prieaugiu, 2024 m. atitinka 2,0 % BVP. Tačiau grynosios išlaidos 2023 m. buvo 2,9 % BVP didesnės, nei tikėtasi teikiant rekomendaciją. Todėl vertinant atitiktį taip pat reikia atsižvelgti į 2023 m. bazės efektą, kadangi rekomendacija dėl 2024 m. buvo suformuluota kaip augimo rodiklis. Jeigu 2023 m. grynosios išlaidos būtų atitikusios teikiant rekomendaciją numatytas išlaidas, atitinkamas 2024 m. grynųjų išlaidų prieaugis būtų buvęs 0,9 % BVP didesnis už rekomenduojamą prieaugį. Todėl

---

20 2023 m. liepos 14 d. Tarybos rekomendacija dėl Italijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Italijos stabilumo programos, OL C 312, 2023 9 1, p. 105.

21 Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus i) diskrecines pajamų priemones, ii) palūkanų išlaidas, iii) ciklines nedarbo išlaidas ir iv) vienkartines ir kitas laikinąsias priemones.

22 Atsižvelgiama į 0,04 % BVP vertės 2024 m. vienkartines priemones, susijusias su įvairiais išskaičiuojamaisiais mokesčiais ir pajamomis, surinktais mokesčių mokėtojams savanoriškai patikslinus savo mokestinę padėtį ir jiems sumažinus sankcijas ir baudas (it. *tregua fiscale*) – šias priemones atsveria intervencinės priemonės, susijusios su 2023 m. gegužės mėn. Italiją užklupusiais potvyniais (taip pat atsižvelgiama į 0,3 % BVP vertės 2023 m. vienkartines priemones, susijusias su įvairiais išskaičiuojamaisiais mokesčiais ir pajamomis, surinktais mokesčių mokėtojams savanoriškai patikslinus savo mokestinę padėtį ir jiems sumažinus sankcijas ir baudas – šias priemones tik iš dalies atsveria intervencinės priemonės, susijusios su 2023 m. gegužės mėn. Italiją užklupusiais potvyniais). 2023 m. liepos 14 d. Taryba taip pat paminėjo pražūtingus potvynius, užklupusius Italiją 2023 m. gegužės mėn., ir sutiko, kad į tiesioginės neatidėliotinos paramos, susijusios su tais potvyniais, išlaidas bus atsižvelgta atliekant tolesnius atitikties vertinimus ir jos iš esmės bus laikomos vienkartinėmis ir laikinomis priemonėmis.

vertinama, kad esama rizikos, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos grynosios pirminės išlaidos ne visai atitinka rekomendaciją;

(18) be to, Taryba rekomendavo, kad Italija imtųsi veiksmų kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones, o su tuo susijusias sutaupytas lėšas panaudoti valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Taryba papildomai nurodė, kad jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas, Italija turėtų užtikrinti, kad jomis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad grynosios biudžeto išlaidos[23] energijos paramos priemonėms 2023 m. sudarys 1,0 % BVP, ir numatyta, kad 2024 m. jos sudarys 0,0 % BVP. Jei su tuo susijusios sutaupytos lėšos būtų naudojamos valdžios sektoriaus deficitui mažinti, kaip rekomendavo Taryba, šios projekcijos reikštų, kad 2024 m. fiskalinis koregavimas sudarys 1,0 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamos grynosios pirminės išlaidos[24] fiskalinės politikos krypčiai tais metais turės stabdomąjį 2,7 % BVP poveikį. Tačiau pastarąjį poveikį lemia 3,2 % BVP stabdomasis kitų kapitalo išlaidų poveikis, kuris daugiausia susijęs su pirmiau minėtu dideliu subsidijų, susijusių su mokesčių kreditais būsto renovacijai, sumažinimu 2024 m. Be to, numatoma, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų einamųjų pirminių išlaidų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos krypčiai, kuriam daro poveikį laipsniškas dabartinių energijos paramos priemonių panaikinimas, bus 0,4 % BVP, o tai rodo, kad visos dėl tų dabartinių energijos paramos priemonių sutaupytos 0,8 % BVP vertės lėšos bus panaudotos skatinamajai politikai, įskaitant darbo mokesčių pleišto mažinimą, dėl kurios 2024 m. grynosios einamosios išlaidos padidės. Numatoma neatidėliotinas energijos paramos priemones kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti. Tai atitinka Tarybos rekomendaciją. Tačiau nenumatoma visų su tuo susijusių sutaupytų lėšų panaudoti valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Kyla rizika, kad tai neatitiks Tarybos rekomendacijos;

(19) be to, Taryba taip pat rekomendavo, kad Italija išlaikytų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrintų veiksmingą dotacijų pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekdama skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. nacionalinėmis lėšomis finansuojamos viešosios investicijos sudarys 2,8 % BVP, palyginti su 2,9 % 2023 m.[25] Tai atitinka Tarybos rekomendaciją. Iš ES fondų gautomis pajamomis, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijas, finansuojamos viešosios išlaidos 2024 m. savo ruožtu turėtų sumažėti iki 0,8 % BVP (nuo 1,2 % BVP 2023 m.) daugiausia dėl iniciatyvos „REACT-EU“;

(20) remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones ir darant nesikeičiančios politikos prielaidą, Komisijos 2024 m. pavasario

---

[23] Šis skaičius rodo metines biudžeto išlaidas toms priemonėms, įskaitant pajamas ir išlaidas, taip pat atitinkamais atvejais atmetus pajamas iš mokesčių, taikomų nenumatytam energijos tiekėjų pelnui.

[24] Šis poveikis vertinamas kaip valdžios sektoriaus pirminių išlaidų, atėmus i) papildomą diskrecinių pajamų priemonių poveikį biudžetui, ii) vienkartines ir iii) ciklines nedarbo išlaidas, iv) Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis, palyginti su vidutinio laikotarpio (10 metų) vidutiniu potencialiu nominaliojo BVP prieaugiu, išreikštas kaip santykis su nominaliuoju BVP.

[25] Suapvalinus dešimtųjų tikslumu, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų viešųjų investicijų skirtumas tarp 2024 ir 2023 m. yra 0,0.

prognozėje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 4,7 % BVP. Deficito padidėjimas 2025 m. daugiausia atspindi numatomą darbo mokesčių pleišto mažinimo pratęsimą ir tolesnį palūkanų išlaidų didėjimą. Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos turėtų dar padidėti iki 141,7 %. Numatomas skolos santykio su BVP padidėjimas 2025 m. daugiausia atspindi ne tokį palankų palūkanų normų ir ekonomikos augimo tempo skirtumą ir skolą didinantį atsargų ir srautų koregavimą, susijusį su vėluojančiu vyriausybės remiamos būsto renovacijos poveikiu pinigų srautui;

(21) Italijos mokestinės pajamos, palyginti su BVP, yra santykinai didelės, palyginti su panašiomis valstybėmis narėmis, o prie jų daugiausia prisideda darbo jėgos apmokestinimas. Parlamentui patvirtinus sąlygas sudarantį įstatymą, kuriuo suteikiami platūs įgaliojimai reformuoti mokesčių sistemą, vyriausybė priėmė keletą įgyvendinimo dekretų. Tačiau iki šiol priimtomis priemonėmis pagrindiniai mokesčių sistemos uždaviniai nesprendžiami, o darbo jėgos mokesčių pleišto mažinimas, teisės aktais nustatytas tik iki 2024 m. ir finansuojamas pagal laikinąsias nuostatas, yra gana ribotos apimties. Be to, išplėtus apmokestinimo vienodu tarifu tvarką, be kita ko, savarankiškai dirbantiems asmenims, pablogėja mokesčių sistemos horizontalusis teisingumas ir efektyvumas, nes sumažėja perskirstymas, sudaromos palankesnės sąlygos konkrečioms mokesčių mokėtojų kategorijoms ir atgrasoma nuo verslo plėtros. Be to, nors pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įgyvendinamos kelios svarbios mokesčių administravimo ir supaprastinimo priemonės, pavyzdžiui, iš anksto užpildomos PVM deklaracijos, neigiamą poveikį mokestinių prievolių vykdymui gali turėti kitos pastarojo meto priemonės. Tarp jų – mokesčių deklaracijų surinkimo per penkerius metus laikotarpis, sankcijų, susijusių su mokesčių ir socialinio draudimo įmokų vengimu, sumažinimas ir į mokestinę amnestiją panašių priemonių atnaujinimas. Taip pat reikia atidžiai stebėti mažųjų įmonių mokesčių mokėtojų ir administratoriaus išankstinių susitarimų dėl mokestinių įsipareigojimų sistemos poveikį mokestinių prievolių vykdymui. Apskritai, siekiant užtikrinti struktūriškesnę ir ekonomikos augimui palankesnę mokesčių sistemos reformą, reikėtų mokesčių naštą taip perkelti nuo produktyvių veiksnių prie kitų augimui mažiau kenkiančių šaltinių, kad to perkėlimo poveikis biudžetui būtų neutralus. Šiuo atžvilgiu dar nėra išsamios informacijos apie planuojamą pridėtinės vertės mokesčio supaprastinimą, o į sąlygas mokesčių reformai sudarantį įstatymą nebuvo įtrauktas kadastrinių verčių, kurios yra iš esmės pasenusios ir skiriasi nuo rinkos verčių, atnaujinimas. Taip pat negaunama daug pajamų, susijusių su viešosiomis koncesijomis, įskaitant koncesijas dėl paplūdimių. Be to, nepaisant palyginti didelių pajamų iš aplinkosaugos mokesčių, Italijos mokesčių sistema galėtų būti geriau remiama žalioji pertvarka, visų pirma suderinant apmokestinimą su energijos šaltinių ir transporto priemonių, įskaitant įmonių automobilius, išmetamo CO_2 kiekiu;

(22) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Jos turėtų padėti veiksmingai spręsti visus atitinkamose šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Kad būtų padidintas Italijos ilgalaikis konkurencingumas vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kartu užtikrinant socialinį teisingumą, per šį trumpą laikotarpį labai svarbu plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, veiksmingą įgyvendinimą vykdyti sparčiai. Siekiant iki 2026 m. rugpjūčio mėn. įvykdyti plano įsipareigojimus, labai svarbu, kad Italija tęstų reformų įgyvendinimą ir spartintų investicijas spręsdama kylančias vėlavimo problemas, kartu užtikrindama tvirtus administracinius gebėjimus. Visų pirma investicijos yra labai

koncentruotos į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimo pabaigą ir joms reikia skirti ypatingą dėmesį. Kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už sėkmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą, itin svarbus tebėra sistemingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(23) per sanglaudos politikos fondų laikotarpio vidurio peržiūrą, pagal Reglamento 2021/1060 18 straipsnį, Italija iki 2025 m. kovo mėn. turi peržiūrėti kiekvieną programą, atsižvelgdama į, be kita ko, 2024 m. priimtose šaliai skirtose rekomendacijose ir nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane nustatytus uždavinius. Ši peržiūra yra ES finansavimo, įtraukto į kiekvieną programą, galutinio paskyrimo pagrindas. Nors Italija padarė pažangą įgyvendindama sanglaudos politiką ir Europos socialinių teisių ramstį, vis dar yra spręstinų uždavinių, o tarp šalies centrinės bei šiaurinės dalies ir pietų išlieka regioninių skirtumų. Būtina sparčiau įgyvendinti sanglaudos politikos programas ir kartu stiprinti administracinius gebėjimus nacionaliniu ir ypač subnacionaliniu lygmeniu. Programose sutarti prioritetai tebėra aktualūs. Be administracinių gebėjimų stiprinimo priemonių, ypač svarbu sparčiai įgyvendinti investicijas į mokslinius tyrimus, inovacijas ir konkurencingumą, visų pirma mažiau išsivysčiusiuose regionuose, ir kartu įgyvendinti infrastruktūros plėtros planus ir regionines pažangiosios specializacijos strategijas. Italija turėtų toliau gerinti pagrindinių viešųjų paslaugų, visų pirma vandens ir atliekų tvarkymo paslaugų, kokybę pietuose, be kita ko, skatindama pavienius veiklos vykdytojus regioniniu lygmeniu. Tebėra svarbu skatinti kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą (be kita ko, turint omenyje žaliajai pertvarkai reikalingus įgūdžius) didinant aukštąjį išsilavinimą turinčių asmenų skaičių ir mokymo programose dalyvaujančių suaugusiųjų dalį. Vienas iš prioritetų tebėra nesimokančių, nedirbančių ir mokymuose nedalyvaujančių jaunuolių skaičiaus mažinimas tobulinant švietimo sistemą ir tikslingiau taikant aktyvią darbo rinkos politiką, ypač pietuose. Be to, būtina toliau remti moterų užimtumą didinant įperkamos ir kokybiškos ankstyvosios vaikų priežiūros paslaugų pasiūlą. Italija taip pat galėtų naudotis Europos strateginių technologijų platformos iniciatyvos teikiamomis galimybėmis remti pramonės ekosistemų pertvarką, visų pirma pietuose. Veiksminga intervencija galėtų apimti integruotą pramonės politiką, kuria būtų remiamas strateginių technologijų kūrimas ir taikymas, ypač skaitmeninių inovacijų, švarios energijos ir efektyvaus išteklių naudojimo srityse, visų pirma sektoriuose, kurie jau aktyviai veikia pietuose, pvz., automobilių ir aeronautikos pramonės sektoriuose. Orientuodamasis į ypatingos svarbos projektus ir stiprindamas visų vertės grandinių integraciją, nuoseklia verslo inovacijų ir našumo skatinimo sistema galėtų tapti naujos bendros Pietų Italijos specialiosios ekonominės zonos strateginis planas;

(24) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir naudojantis kitais ES fondais, Italijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su apmokestinimu, demografiniais pokyčiais, įskaitant jų poveikį fiskaliniam tvarumui, pramonės strategija ir konkurencijos politika;

(25) Italija yra viena iš ES valstybių narių, kuriose gyventojai seniausi, gimstamumas mažiausias, o moterų, gimdančių pirmąjį vaiką, amžius didesnis nei vidutinis. Migracijos balansas išlieka teigiamas, tačiau mažo gimstamumo nebeatsveria. Todėl darbingo amžiaus gyventojų toliau mažėja – tai riboja potencialų augimą. Dėl nepalankių demografinių pokyčių pensijų išlaidos, išreikštos BVP procentine dalimi, iki 2040 m. didės, o jų didėjimą dar labiau aštrins pastaraisiais metais įdiegtos ankstyvo išėjimo į pensiją sistemos. Tikimasi, kad ilguoju laikotarpiu pensijų išlaidos

palaipsniui mažės, taip pat ir dėl 2011 m. pensijų reformos, jei ji bus visiškai įgyvendinta, be kita ko, apribojus ankstyvo išėjimo į pensiją sistemas. Padėti sušvelninti demografinį iššūkį gali stipresnė ir įtraukesnė moterų ir jaunimo darbo rinka kartu su aukštesne darbo vietų kokybe, be kita ko, žemesniu dirbančiųjų skurdo lygiu ir nestandartinėmis užimtumo sąlygomis dirbančių darbuotojų geresnėmis galimybėmis naudotis socialine apsauga. Šiuo tikslu svarbų vaidmenį taip pat galėtų atlikti su šeima susijusi politika, įskaitant priemones, kuriomis skatinama profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra, lygios galimybės ir prieinamos bei kokybiškos priežiūros paslaugos. Be to, siekiant kovoti su demografiniu nuosmukiu, ypač trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu, taip pat galėtų būti naudojama migracija. Nors priemonėmis, kurių imtasi 2024 m., didinamas į Italiją priimamų ne ES piliečių skaičius ir supaprastinamas užsienyje įgyto išsilavinimo pripažinimas, kovojant su protų nutekėjimu ir demografinėmis tendencijomis vis dar labai svarbu turėti visapusišką strategiją, kaip pritraukti ir išlaikyti aukštos kvalifikacijos darbuotojus ir studentus. Šiomis aplinkybėmis visos šios priemonės taip pat padėtų remti aukštynkryptę socialinę konvergenciją, kaip rodo Komisijos tarnybų atlikta antrojo etapo šalių analizė, pagrįsta socialinės konvergencijos sistemos elementais[26];

(26) prie atsigavimo po COVID-19 pandemijos prisidėjo pietinės šalies dalies ekonomika. Vis dėlto pietų regionuose vykdoma ekonominė veikla ir toliau pasižymi tuo, kad jos pridėtinė vertė yra mažesnė nei centrinių bei šiaurės regionų. Be to, numatoma, kad pastangos mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro visų pirma paveiks pietų eksportą. Pietuose vykdoma ekonominė veikla yra remiama keliomis politikos priemonėmis, visų pirma mokesčių paskatomis. 2023 m. Italija sukūrė bendrą Pietų Italijos specialiąją ekonominę zoną ir atsakomybė už ankstesnes zonas perduota vienam organui Ministrų Tarybos prezidiume. Šios zonos strateginis planas dar nepatvirtintas. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšomis prisidedama prie investicijų ir reformų pietų regionuose. Siekiant tikslingiau taikyti esamas politikos priemones ir padidinti ES ir nacionalinių investicijų pridėtinę vertę, reikalinga pietų pramonės ir vystymosi strategija. Šiuo atžvilgiu pietūs turi didelį potencialą daugelyje sektorių, pvz., logistikos Viduržemio jūros regione ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos vertės grandinių. Be to, siekiant atgaivinti pramonę ir pozicionuoti pietus pasaulinėse vertės grandinėse, labai svarbu stiprinti mokslo ir verslo ryšius, kad mokslo žinios virstų praktiniais sprendimais. Šiuo tikslu padės tolesnis technologijų perdavimo biurų vaidmens institucionalizavimas, ypač pietuose, pvz., stiprinant administracinius gebėjimus. Šių strateginių sektorių identifikavimas ir atranka rengiant vystymosi strategiją yra svarbus veiksnys didinant pietų regionų konkurencingumą ir taip darant teigiamą poveikį nacionaliniu lygmeniu. Dar labiau padidinti šių sektorių ekonominį poveikį gali esamų politikos priemonių orientavimas ir planuojamų investicijų sutelkimas į juos;

(27) geresnė verslo aplinka palengvintų verslumo sąlygas, o geresnės pagrindinės konkurencijos sąlygos padėtų veiksmingiau paskirstyti išteklius ir didinti konkurencingumą ir našumą. Didesnė konkurencija ir geresni sektorių teisės aktai taip pat būtų naudingi vartotojams ir pagerintų valstybės finansų būklę, o tai padėtų mažinti Italijos pažeidžiamumą, susijusį su didele valdžios sektoriaus skola ir lėtu našumo augimu, kaip minėta 10 konstatuojamojoje dalyje. Reikės tinkamai įgyvendinti 2023 m. gruodžio mėn. priimtą 2022 m. kasmetinį konkurencijos įstatymą. Laikantis Italijos teisės aktų, Italijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo

[26] SWD(2024) 132 *final*.

plane numatyta kasmet priimti konkurencijos įstatymą. Tačiau jame nurodomi ne visi sektoriai, kuriems turi būti taikomi kasmetiniai konkurencijos įstatymai. Teisėkūros iniciatyva ypač reikalinga mažmeninės prekybos srityje, konkrečiai, parduotuvių atidarymo ir pardavimo akcijų vykdymo taisyklės, reglamentuojamųjų profesijų srityje, visų pirma siekiant palengvinti sąlygas jomis verstis, taip pat geležinkelių sektoriuje, kuriame regioninio transporto ir tarpmiestinių paslaugų sutarčių skyrimas turi būti konkurencingas. Be to, Italijos konkurencijos institucijos teigimu, didelių konkurencijos kliūčių tebėra kai kuriuose kituose sektoriuose, pvz., pašto paslaugų, vaistų, prekybos rūmų ir automobilių su vairuotoju nuomos paslaugų sektoriuose;

atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2024 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų rekomendacijai dėl euro zonos ekonominės politikos įgyvendinti. Italijai skirtos 1, 2, 3 ir 4 rekomendacijos padeda įgyvendinti pirmą, antrą, trečią ir ketvirtą euro zonai skirtas rekomendacijas;

(28) atsižvelgiant į Komisijos atliktą nuodugnią apžvalgą ir išvadą dėl susidariusio disbalanso, rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį atspindėtos toliau išdėstytose 1, 2, 3 ir 4 rekomendacijose. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda mažinti pažeidžiamumą, susijusį su didele valdžios sektoriaus skola. 2, 3 ir 4 rekomendacijose nurodyta politika padeda mažinti pažeidžiamumą, susijusį su lėtu našumo augimu, o taip savo ruožtu remiamas potencialaus BVP augimas, todėl taip pat prisidedama prie 1 rekomendacijos įgyvendinimo. 1, 2, 3 ir 4 rekomendacijos padeda tiek naikinti disbalansą, tiek pagal 27 konstatuojamąją dalį įgyvendinti euro zonai skirtą rekomendaciją,

REKOMENDUOJA Italijai 2024 ir 2025 m. imtis šių veiksmų:

1. Laiku pateikti vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Laikantis reformuoto Stabilumo ir augimo pakto reikalavimų, grynųjų išlaidų[27] augimą 2025 m. apriboti iki tokio tempo, kuris padėtų vidutinės trukmės laikotarpiu pradėti patikimai mažinti valdžios sektoriaus skolą, o valdžios sektoriaus deficitą sumažinti iki artimo Sutartyje nustatytai 3 % BVP pamatinei vertei. Užtikrinti, kad mokesčių sistema būtų palankesnė augimui, daugiausia dėmesio skiriant darbo jėgos mokesčių pleišto mažinimui ir laikantis fiskalinio tvarumo tikslų, be kita ko, mažinant mokesčių išlaidas ir atnaujinant kadastrines vertes, kartu užtikrinant teisingumą ir progresyvumą ir remiant žaliąją pertvarką.

2. Stiprinti administracinius gebėjimus valdyti ES lėšas, spartinti investicijas ir išlaikyti reformų įgyvendinimo pagreitį. Spręsti kylančias vėlavimo problemas, kad būtų galima nuolat, sparčiai ir veiksmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, įskaitant skyrių „REPowerEU“, užtikrinant, kad reformos ir investicijos būtų užbaigtos iki 2026 m. rugpjūčio mėn. Sparčiau įgyvendinti sanglaudos politikos programas. Atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą toliau daugiausia dėmesio skirti sutartiems prioritetams, kartu apsvarstant Europos

[27] Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnio 2 punktą, grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus palūkanų išlaidas, diskrecines pajamų priemones, Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų, nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

strateginių technologijų platformos iniciatyvos teikiamas galimybes didinti konkurencingumą.

3. Kad būtų sušvelnintas poveikis potencialiam augimui, kovoti su neigiamomis demografinėmis tendencijomis, be kita ko, pritraukiant ir išlaikant aukštos kvalifikacijos darbuotojus ir sprendžiant darbo rinkos uždavinius, visų pirma susijusius su moterimis, jaunimu ir dirbančiųjų, visų pirma nestandartinėmis užimtumo sąlygomis dirbančių darbuotojų, skurdu.

4. Parengti pramonės ir vystymosi strategiją teritoriniam atotrūkiui mažinti racionalizuojant esamas politikos priemones ir atsižvelgiant į pagrindinius infrastruktūros projektus bei strategines vertės grandines. Šalinti konkurencijos apribojimus, visų pirma mažmeninės prekybos, reglamentuojamųjų profesijų ir geležinkelių sektoriuose.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė